

לקראת שבת

עיונים בפרשת השבוע

מדברי

הוד כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זיע"א

שנה ב' / גליון ל"ז
ערש"ק פרשת פקודי (שקלים)
ה'תשס"ה

איגוד תלמידי הישיבות

מעמו זראו כי טוב

הננו לבשר לקהל קוראינו כי ניתן להרשם
כמנויים על הקובץ ולקבלו מידי שבוע
באמצעות הדואר

בסך 10 ש"ח בלבד לחודש
(דמי טיפול ומשלוח)

לפרטים נא לפנות לטלפון 03-9604832
(ניתן להשאיר הודעה)

לקראת שבת

י"ל ע"י מערכת 'לקראת שבת'
שע"י איגוד תלמידי הישיבות
כתובת המערכת:

ת.ד. 2033 כפר-חב"ד, 72915
טלפון: 03.9604832 פקס: 03.9607370

הבהרה

במהדורה המיוחדת של 'לקראת
שבת' - ויקהל שהולקה ביסיום
היש"ס' ביד-אליהו, נפלה טעות
מצערת, ונכתב שם ששבת זו היא
גם פרשת שקלים.
עם קוראינו הסליחה.

פתח דבר

ברגשי גיל וכבוד, הננו מתכבדים להגיש לפום רבנן ותלמידיהון שוחרי התורה ולומדיה, קונטרס 'לקראת שבת' (גליון ל"ז), שגם הוא כקודמיו אוצר בלום מתוך רבבות עניני חידוש וביאור של תורת נשיא ישראל ומנהיגו, כקש"ת אדמו"ר מליובאוויטש זצוקלה"ה נבג"מ זיע"א, דהוי באופן ד"רחבה מני ים".

הקונטרס נחלק ל-ג' מדורים: 'מקרא אני דורש' – דרוש וחידוש בפשוטו של מקרא, ובו ביאור נפלא בפסוק "ואת בניו תקריב והלבשתם כתנות" - מדוע הליבישם משה רק את הכתנות ולא את שאר הבגדים.

'יינה של תורה' - טעימה ממעינות פנימיות התורה על הפרשה בביאור השייכות דענין המסעות שבסיומ הפרשה לכללות ענין השראת השכינה המדובר בפרשה, ע"פ ביאור עבודת האדם המרומזת בספר שמות.

במדור 'חידושי סוגיות' מובא ביאור נפלא בדברי הרמב"ם בענין כוונת ה'לשמה' בכלי המקדש.

בתור תוספת מובא בזה המדור 'דרכי החסידות', והוא ליקוט נפלא משיחותיו וכתביו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע מליובאוויטש, הידועים בסגנונם ותוכנם המיוחד המתאר את דרכי החסידים הקדמונים ומנהגיהם בקודש, בענין ההתקשרות בין רבי וחסיד.

וזאת למודעי, שברוב המקומות לא הבאנו את הביאורים בשלימותם, ובאיזהו מקומן עברו הדברים עריכה קלה וכו', ושגיאות מי יבין. ועל כן פשוט שמי שיש לו הערה או שאלה בביאורים אלו, מוטב שיעיין במקורי הדברים, שם נתבארו הדברים באריכות ובמתיקות ובתוספת מ"מ וכו'.

* * *

תפילתינו לבורא עולם שבזכות תוספת זו בלימוד התורה נזכה לקיום היעוד ד"תורה חדשה מאיתי תצא", ו"מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", במהרה בימינו ותיקף ומיד ממש.

בברכת שבתא טבא,

איגוד תלמידי השיבות

מקרא אני דורש

”ואת בניו תקריב והלבשתם כתנות” – מדוע רק כתנות?

הביאור בכך שביום השמיני למילואים הלביש משה את בני אהרן רק בכתנות, אף שבפרשת תצוה נאמר שמשה הלבישם את כל הבגדים

א. בפרשתנו (מ, יב-יד) מופיע ציווי הקב”ה למשה ”והקרבת את אהרן ואת בניו . . והלבשת את אהרן את בגדי הקודש . . ואת בניו תקריב והלבשתם כתנות”.

ולכאורה אינו מובן מדוע הציווי בנוגע לבני אהרן הוא רק ”והלבשתם כתנות”, והרי היה להם בנוסף לזה עוד ג’ בגדים. ובפרט, שבפרשת תצוה (כט, א ואילך) – כשהתורה מספרת את סדר החינוך דשבעת ימי המילואים – כתיב בפירוש ”ואת בניו תקריב והלבשתם כתנות וחגרת אותם אבנט . . וחבשת להם מגבעות גו”’. דהיינו, שה”והלבשתם” דמשה קאי על כל הבגדים, ומדוע כתוב בפרשתנו רק ”והלבשתם כתנות”.

הרמב”ן (מ, ב) מיישב שאלה זו, דבאמת הלבישם משה כל הבגדים, אלא שכאן באה התורה רק ”לסדר לו שעת הליבישה שתהיה אחר הקמת המשכן כולו”, ולכן ”קצר בענין לבישת אהרן ובניו”, והזכיר כתנות שבהם התחיל ענין הליבישה”.

והנה, ידוע שדרכו של רש”י לפרש כל דבר הקשה בפשוטו של מקרא, ומכך שעל ענין זה אין רש”י מתעכב כלל, צריך לומר שלרש”י לא היה קשה זה כלל מלכתחילה. וצריך להבין כיצד.

ואין לומר דרש”י נקט כפירוש הרמב”ן, דגם פירושו אינו ’חלק’ בפשוטו של מקרא. דהרי בציווי אודות אהרן נאמר ”והלבשת . . את בגדי הקודש”, ולפי דברי הרמב”ן (שמטרת הכתוב היא לקצר) היה יכול הכתוב לנקוט גם בנוגע לבניו בלשון ”את בגדיהם” וכדו’, ומדוע כתיב ”והלבשתם כתנות”

דווקא.

[ובפרט, דמ"ש הרמב"ן ד"הזכיר כתנות שבהם התחיל הלבישה" אינו מתיישב לרש"י. דהרמב"ן נקט שאת המכנסיים לבשו הכהנים לבדם (תצווה כט, א), ואילו רש"י סובר שגם את המכנסיים הלביש משה (תצווה כח, מא), וממילא "בהם התחיל הלבישה", ולא בכתנות].

ב. ויש לומר הביאור בזה, דרש"י אינו מפרש מדוע לא הוזכרו שאר הבגדים. משום שפירש את הכתוב פשוטו כמשמעו – שמשה הלביש רק הכתנות.

ואע"פ שבפר' תצווה נאמר שמשה הלביש את כל הבגדים, היינו דווקא בשבעת ימי המילואים, ומשא"כ בפרשתנו, שמדובר ביום השמיני למילואים – שאז הלביש משה רק את הכתנות, וכדלקמן.

דהנה, אף שגם היום השמיני נקרא 'מילואים', בהכרח לומר שהוא חלוק משבעת הימים שקדמו לו. דשבעת הימים היו רק 'חינוך' כהכנה והכשרה לכהונה, ואהרן ובניו לא היו עדיין כהנים גמורים. כפי שמוכח מכך שכל העבודה דשבעת הימים נעשתה ע"י משה. ומשא"כ היום השמיני, שהיה 'חינוך' מלשון התחלה (ע"ד חנוכת המזבח וכדו'), דאהרן ובניו נחשבו כבר כהנים גמורים, ועבדו עבודה והקריבו קרבנות וכו'.

ועפ"ז מובן היטב מדוע בשבעת הימים היתה לבישת **כל הבגדים** ע"י משה, דהרי לבישת הבגדים היא חלק מפעולת החלת הכהונה, ובכדי שתחול הכהונה על אהרן ובניו היה מוכרח שיהיה זה ע"י משה (וכמו כל פעולות החינוך דשבעת הימים, שנעשו ע"י משה) – דכיצד יוכלו אהרן ובניו לפעול על עצמם חלות כהונה, לפני שהם עצמם נהיו כהנים.

משא"כ בשמיני למילואים, שבני אהרן כבר היו כהנים, יכלו הם בעצמם ללבוש את הבגדים (וכמו כל שאר עבודות הכהונה שעשו ביום זה). ומה שבפועל חלק מן ההלבשה היתה ע"י משה, זהו משום שביום זה היה ה'חינוך' והתחלת **עבודת** הכהונה, שעבודת הכהונה קשורה עם בגדי כהונה, ולכן, ההלבשה הראשונה **לשם עבודה** היתה ע"י משה.

ולכן לא קשה כלל מדוע הלבישם משה רק את הכתנות, דבהלבשה זו היה די בכך שמשה ילביש את הבגד העיקרי – הכתנת.

[וי"ל, דהא שהכתונת היתה הבגד העיקרי, היינו משום שהמכנסיים היו רק "לכסות בשר ערוה"; האבנט היה טפל לכתונת; והמגבעות היו לבוש רק לראש – משא"כ הכתונת שהיתה עיקר הלבוש, והקיפה את כל הגוף].

ג. אך מעתה צ"ל, מדוע אצל אהרן היה צריך משה להלביש את כל ה"בגדי קודש" גם בשמיני למילואים?

אך הביאור בזה ע"פ מ"ש רש"י (ויקרא ט, כג) בנוגע לעבודת אהרן בשמיני למילואים ש"קרבנותיו ועבודתו" פעלו ש"תשרה שכינה בכם". ובמילא נמצא שלא היתה זו סתם עבודה, אלא עבודה עיקרית – שפעלה את שלמות המציאות של המשכן (- "ושכנתי בתוכם"). ולכן, בנוגע לעבודה זו, היה מוכרח שכל ההכנה תהיה ע"י משה, שהרי דווקא ע"י משה נעשה המשכן.

(ע"פ לקוטי שיחות חלק כ"ו עמ' 294 ואילך)

"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה
כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה"
(למ, מג)

"ויברך אותם משה" - אמרו רז"ל כי בברכתו, אמר להם משה: יהי רצון שתשרה ברכה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלקינו עלינו וגו'. לכאורה צריך להבין, מה טיבה של תפילה ובקשה זו, לאחר שנשלמה מלאכת המשכן. ובפרט: שהמלאכה כולה נעשתה כפי ציווי הקב"ה. קבלת הנדבות היתת מדויקת, הן בכמות והן באיכות. הנתינה היתה בעין יפה, וכמו שכתוב "והמלאכה היתה דים" (לעיל לזה). ועשית הכלים גם היא היתה על פי גזירת התורה, ושלשה דברים נתקשו למשה והראם הקב"ה. והכל נעשה בצורה הטובה ביותר.

אלא שעלינו לזכור, שעם כל מה שהושקע במשכן, הרי אחרי הכל המשכן הוא מעשה ידי אדם. ובמעשה בני אדם, גס כשהם נעשים "לשמה" ובמדרגות הנעלות ביותר, יתכן ויהיו בהם פניות אישיות. ועל כן מתפלל משה ומבקש "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם".

(כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע - סה"ש תרצ"ו 116)

יינה של תורה

אין לנוח; גם בשעת ה'חניה' צריך לחשוב על ה'מסע' הבא

ביאור הענין ד"פקודי" מלשון חשבון, דבסיום ספר שמות צריך האדם לעשות חשבון-צדק בנפשו מה עשה בעבודת הקמת ה'משכן' הרוחני שבו. וביאור השייכות דענין המסעות לכך

א. בסיום הפרשה, לאחר שמספרת התורה בפרטיות אודות הקמת המשכן, ולאח"ז בנוגע להשראת השכינה במשכן (- "וכבוד ה' מלא את המשכן"), כתיב "ובהעלות הענן מעל המשכן יסעו בני ישראל בכל מסעיהם" וגו'.

וצריך להבין, מהי השייכות דענין זה דסדר המסעות דבני', לפרשה זו שמדברת בנוגע להשראת השכינה במשכן?

ב. והביאור בזה (בפנימיות הענינים):

דהנה, שם הפרשה "פקודי" הוא מלשון מנין וחשבון, וכפי שמפרש רש"י (עה"פ) ש"בפרשה זו נמנו כל משקלי נדבות המשכן". ו"פקודי המשכן" הוא החשבון והסך-הכל של נדבות המשכן וכליו ועבודתו וכו'.

ובזה ישנו ענין נפלא:

דהנה ידוע, שכל סיום בענייני תורה וקדושה, צריך להביא אצל היהודי (המסיים) התעוררות מיוחדת לעשות חשבון-צדק על עבודתו בתקופה שעברה, ולהכין עצמו לשלב החדש – בתקופה הבאה.

וכמו שרואים זאת גם בסיומים של תקופות – בסיום השנה ישנו חודש אלול, דזהו 'חודש החשבון' על השנה שעברה, בסיום חודש ישנו (בערב ר"ח) "יום כיפור קטן", וכך גם בסיום השבוע – בערב שבת, ועד לחשבון הנפש שבסיום כל יום בק"ש שעל המיטה.

ובעניינינו – פרשת פקודי היא **סיומו** של ספר שמות, דבספר זה מרומזת כללות עבודת האדם – מתחילתה ועד סופה:

התחלת הספר היא בירידה לגלות מצרים, שמשמעותה בעבודת האדם היא ירידת הנשמה ל'מצרים' (מלשון מיצר וגבול) של הגוף ועולם-הזה הגשמי. לאחר מכן מדובר על עשרת המכות – שבירת ובידור מצרים, דזה מרמז על כללות עבודת האדם בעולם – לברר ולזכך את גשמיות העולם. ועי"ז נעשית היציאה מ'מצרים' – ה'מצרים וגבולים' של העולם.

וזה מביא, כהמשך הספר, למתן-תורה, שאז היה "יורד ה' על הר סיני", וניתן הכח להפוך (ע"י התורה והמצוות) את החפצים והעניינים הגשמיים ל'חפצא של קדושה', ולבצע את תכלית הכוונה בבריאת העולמות - "נתאוהו הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים" (תנחומא נשא טז. תניא פל"ו). ועד – לשלמות ענין זה ע"י בנין המשכן ("ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"), דבני"י הביאו נדבות המשכן מהדברים הגשמיים שבעולם, והפכו אותם למשכן ומקדש לו ית'.

ובסיום דכל-זה באה פרשת "פקודי" (מלשון חשבון), דיהודי צריך לעשות חשבון בנפשו בנוגע ל"פקודי המשכן" – מה עשה בעבודתו בעשיית המשכן ("ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" - "בתוך כל אחד ואחד" (של"ה סט, א)) לעשות מחפציו וענייניו הגשמיים משכן ומקדש לקב"ה - ("דירה לו ית").

ג. והנה, לאחר שפעל ועשה את כל הענינים דספר שמות (עשיית המשכן מעניניו הגשמיים), וכבר עשה גם את החשבון-צדק והסך-הכל דעבודתו ("פקודי המשכן"), יכול הוא לחשוב שבזה גמר את עבודתו, ועכשיו יכול הוא 'לנוח'.

וע"כ באה ההוראה מענין המסעות (בסיום פרשתנו), וכפי שמפרש רש"י (בסיום הפרשה) ד"מקום חנייתן אף הוא קרוי מסע כו', לפי שממקום החניה חזרו ונסעו לכך נקראו כולן מסעות". דהיינו, שגם כשמגיעים למצב של 'חניה' עדיין אין זו תכלית השלימות, ומוכרחת להיות נסיעה ועליה למדרגה יותר נעלית.

ויתירה מזו, ענין הנסיעה דרוש עד כדי כך שגם "מקום חנייתן קרוי מסע", שגם בשעת החניה עצמה צריך היהודי להרגיש ש"ממקום החניה חזרו ונסעו", ועד שהחניה עצמה "קרוי מסע" כיוון שתוכנה הוא המשך הנסיעה והעליה.

(ע"פ ספר השיחות ה'תשמ"ט ח"א עמ' 312 ואילך)

חידושי סוגיות

תוכן החיוב ד' לשמה' בכלי המשכן

מביא קושי גדול בדברי הרמב"ם גבי ענינם של כלי המשכן, ומקדים לבאר תוכן חיוב הכוונה לשמה שבעשיית המשכן, ועפ"ז מיישב באופן נפלא את דברי הרמב"ם

"תקים את משכן אהל מועד . . ושמת שם את ארון העדות" (פקודי ט, ב-ג)

מביא קושי בלשון הרמב"ם דלכאורה סותר עצמו

א. בספר המצוות להרמב"ם מ"ע כ"ו כתב: שצונג לבנות בית הבחירה לעבודה בו יהיה ההקרבה והבערת האש תמיד כו' והוא אמרו ית' ועשו לי מקדש כו' שזה הכלל כולל מינים רבים שהם המנורה³ והשלחן והמזבח וזולתם כולם מחלקי המקדש, והכל ייקרא מקדש, וכבר

יחד הציווי⁴ בכל חלק וחלק⁵.

וצ"ב במש"כ "וכבר ייחד הציווי בכל חלק וחלק" דמאחר שכל הכלים הם "מחלקי המקדש והכל יקרא מקדש", והחלקים הם פרטים בהכלל ד"ועשו לי מקדש", מה זה שהוסיף שכבר ייחד הציווי בכל חלק וחלק, שמשמעותו לכאורה להיפך שכל חלק וחלק מכלי המקדש הוא דבר בפני עצמו ומצוה בפני עצמה⁶, ובכלל - מה

(4) בקאפח: וכבר נתייחד ציווי לכל חלק וחלק.

(5) וראה בארוכה חידושים וביאורים בש"ס ח"א סי'

מ"א.

(6) ובסהמ"צ שורש י"ב (שנזכר במ"ע כ' "וכבר ביארנו שזה הכלל כו') כתב: ואחר כך בא לתאר חלקיו ואיך יעשה, ואין ראוי שימנה כל מה שאמר בו ועשית מצוה בפני עצמו, וראה מפרשי סהמ"צ שם ובמ"ע לג.

(1) וראה לשונו שם שורש יב.

(2) כ"ה הלשון בסהמ"צ לפנינו, ובתרגום הר"ח העלר ור"י קאפח בשינוי לשון.

(3) בקאפח "שהכללות הזאת כוללת פרטים, ושהמנורה והשלחן כו'", ובהעלר "כולל חלקים ושהמנורה כו'".

עשרה מישראל יחדיו, נפעלת עוד קדושה נעלית יותר, ואז אפשר לומר דברים שבקדושה].

ג. כל פרט כשלעצמו אינו חשוב כמציאות, אבל לאחר שמתאחדים ונעשה מכולם כלל, מקבל כל אחד מן הפרטים חשיבות גם לעצמו [וע"ד שי"ל במשכן ובית המקדש עצמם, שהרי החצר, אהל מועד וקדש הקדשים¹¹, כל אחד בפני עצמו, לפני מציאות כללות המשכן וקדושתו, אין חלות קדושה עליהם, ורק לאחר שהוקם כל המשכן (מקדש) חלה קדושה גם על החלקים הפרטיים בפ"ע (חצר, אהל מועד וקודש הקדשים) בנוסף על הקדושה הכללית שחלה על המשכן והמקדש¹². והנפק"מ י"ל בנסוע המשכן ונתפרק¹³, או משחרב ביהמ"ק, האם במדה זו קדושת החלקים במקומה עומדת מן התורה או שא"ז אלא מדרבנן¹⁴,

(10) וראה חידושים וביאורים בש"ס ח"א סי' מג ע' שלא, וש"נ.

(11) ראה רמב"ם פ"א מהל' בית הבחירה ה"ה.
(12) וכפשוטו לשון המשנה (כלים פ"א מ"ו ואילך, רמב"ם שם פ"ז הי"ג ואילך) עשר קדושות הן כו' עזרת ישראל מקודשת ממנה כו' עזרת כהנים מקודשת כו'. וראה רמב"ם פ"ד מהל' תמורה ה"א דאין משנים מקדושה לקדושה בקדושת בדק הבית, וידועה השק"ט איזו מעשר המעלות מה"ת.

(13) ראה זבחים ס, ב ואילך ובמפרשים שם. מנחות צה, א ואילך. ספרי זוטא נשא ז, א: המקדש נתקדש בעמידה ובפירוק כו' ובפירוק מנין כו', וראה אמבוהא דספרי שם.
(14) ראה רמב"ם פ"ו מהל' בית הבחירה ה"ד וט"ו. השגת הראב"ד שם ונו"כ שם. ומלשון הרמב"ם משמע דלא רק דכללות המקום נשאר בקדושתו כ"א גם קדושה הנוספת דחלקי המקדש, ק"ק (להעיר מחידושים וביאורים להיעב"ן לרמב"ם הל' ביהב"ח רפ"ד, ולהעיר מסוף מכות: ראו שועל יוצא מבית קדשי הקדשים כו' אמרו לו מקום

הנפק"מ בכך שהוסיף הרמב"ם דברים אלו.

מקדים לבאר הענין דכלל ופרט בכמה אופנים

ב. וי"ל ההסברה בזה ובהקדים:

דהנה בכל כלל המורכב מפרטים יש לומר בו כמה אופנים⁷, וכדלהלן:

א. כל פרט אינו מציאות בפני עצמו, כי אם חלק ממציאות הכלל, וכל מציאותו היא שע"י התאחדותו עם שאר הפרטים תתהווה מציאות אחת והיא הכלל, ובנוסח אחר: מציאות הפרטים אינה אלא הכשר בלבד למציאות הכלל [ומעין דוגמה לזה⁸ הוא הגדר של חצי שיעור לדעת ריש לקיש שסובר שח"ש מותר מן התורה⁹, אבל כשמצטרפים שני חצאי שיעור נעשית מציאות חדשה, ואז נוצר ומתחדש האיסור מן התורה¹⁰].

ב. כל פרט ופרט הוא מציאות בפני עצמו, אלא שבהצטרפותם יחד נתהווה ענין חדש, שלא היה לפני כן כשכל פרט היה בפני עצמו [וע"ד ענין של עשרה לדבר שבקדושה, שכל אחד מישראל בפ"ע יש בו קדושה, אלא כשנאספים

(7) ראה מפענח צפונות פ"ד כמה אופנים וביאורים בשייכות כלל ופרט, וש"נ.

(8) יש לומר דוגמא במצוה (ולא רק באיסור כבפנים): חוט אחד (משא"כ ציצה אחת שלימה - ראה מנחות כח, א במשנה ובגמ' שם לז, ב הובא במפענ"צ שם ס"ז) מארבע חוטי הציצית שאין עליו שם בפ"ע, כי עניינו הוא רק שע"י צירוף ד' חוטיין נעשה למציאות ציצה אחת.
(9) יומא עד, א.

מבאר שכן ניתן לומר גם בכלי המקדש

ג. ומעתה י"ל ג' אופנים הנ"ל גם בענין כלי המשכן¹⁶:

א. בתחילה אין בהם שום חשיבות של קדושה, אבל לאחר שנגמרה עשיית כל הכלים, או לאחר שהוקם המשכן והוכנסו בו הכלים לראשונה, נעשה אז חלות ושם משכן - "נקרא מקדש"¹⁷, אבל גם אז אין בכלים עצמם שום חשיבות וגדר קדושה לעצמם, והרי הם כחלקי גוף הבנין, קרשי המשכן ויריעותיו, שאינם אלא חלקים שמהם מורכב המשכן. והיינו שגדר המשכן הוא שיש בו יריעות קרשים אדנים שלחן מנורה ומזבחות, אבל אין לכלים שם קדושה לעצמם. והציווי "ולא יבאו לראות כבלע גו"¹⁸ וכיו"ב, אינו בא כתולדה מן הציווי

הרמב"ן במלחמותיו בע"ז נ"ב: שהרי נביא מתנבא על המקדש שיחרב ואמר שיצא לחולין וגזיה"כ היה הכל כו' והיינו דכתיב נמי נתתיו ביד זרים לבוא כו' ע"כ.

16 בכל הבא לקמן ראה צפע"נ עה"ת פר' ויקהל (לה, יו"ד) ובהערות שם. פקודי (מ, ט) וש"נ. וראה צפע"נ מהד"ת עג, סע"ג ואילך. פא, א. פב, ג-ד. מפענ"צ פ"ב ס"א (ע' פג) ועוד (ועי"ש במקומות הנ"ל דמחלק בין המשכן ומקדש).

17 או רק לאחר שלימות במטרתו שהקריבו בו קרבנות (ראה רמב"ם ריש הל' ביהב"ח. סהמ"צ מ"ע כ' וראה חדו"ב בש"ס ח"א סי' מא) או - גם שירדה שכינה (או גם לאחר סיום כל החינין גם דהנשיאים, ראה צפע"נ מהד"ת י, א). להקרבת הקרבנות צ"ע שאולי די במציאות (וקדושת) חצר (ובו המזבח) ואפילו קודם שהוקם האהל מועד וק"ק (אפילו בפעם הא'). וראה מגילה י, א: א"ר אליעזר שמעתי כו' ובפרש"י שם ד"ה קלעים. וראה תוס' ר"ד מגילה שם: דר"מ סובר כו' צריך קלעים לתר"מ הצריכים במה גדולה כו'.

ויעוי' בתוד"ה מאי בזבחים ס' סע"ב: זהו תימא לומר דהא ירושלים לא נתקדשה אלא בשביל הבית ואיך יתכן שקדושת הבית תבטל וקדושת ירושלים קיימת עכ"ל, אבל צע"ג אם כו"ע ס"ל כן, כי י"ל שלאחרי שכבר נתקדשה ירושלים, נעשית קדושה בפני עצמה (מעין דוגמא לדבר: כהן שנתחלל אביו, לא נתחלל הבן)¹⁵.

שכתוב בו והזר הקרב יומת ועכשיו כו', וראה ערוך לנר שם, וראה לקוטי שיחות חלק יט ס"ע 71 ואילך) היכל ועזרה, שהם עיקר הבית (רמב"ם שם פ"א ה"ה) שלכן "מקריבין הקרבנות כולן כו' ואוכלין ק"ק בכל העזרה אע"פ שהיא חרבה ואינה מוקפת מחיצה", שלכ"ז צריכין קדושה פרטית דחלקי המקדש. וראה צפע"נ על הרמב"ם הל' תרומות פ"א ה"ה (ו, ב) ובהמובא בצפע"נ עבודה בהלכה הנ"ל. וראה אנציקלופדיה תלמודית ע' ביהמ"ק (ע' רלד) וש"נ. ולהעיר גם מהשק"ט אם הקדושות תלויות זב"ז וכשבטלה קדושת א' (ע"י שבאו בה פריצים וחללוה) בטלה גם קדושה שניה (ראה מכתבי תורה מכתב ו').

15 ויש להעיר שלענין פירוק המשכן או חורבן ביהמ"ק וביאת פריצים (ראה ע"ז נב, ב. פרש"י שם. בעל המאור ומלחמות שם. רמב"ן וריטב"א מכות יט, א) יש לדון איזה מהם ממעט הקדושה יותר ד"ל בזה סברות הפוכות (ובפרט, מה"ת): א. שפירוק המשכן מבטל וממעט פחות, שהרי אין כאן חילול, שינוי בעלות כו'. ב. שמבטל וממעט יותר דכיון שע"פ ה' יסעו (במדבר ט, כ. כג) ומפרקים המשכן, הרי הפה שהקים הוא הפה שמורה לפרק, והוא ע"ד באיסורים כשהפה שאמר הוא מתיר הרי הוא מבטל לגמרי (אבל אין לומר (היפך הנ"ל) דהפירוק מחליש קדושת המשיחה (שהיתה רק פעם אחת) ובמילא גם לא זה שעבודתן מקדשתן שהרי היא דוגמתה וכו' (ראה שבועות טו רע"א. ספרי נשא ז, א. תוספתא סוטה רפ"ג. שו"ת צפנת פענח דווינסק ח"א סי' פ), ולהעיר ממש"כ הצפנת פענח (מהד"ג, ג וואלך ועוד (הובאו ונסמנו בצ"פ על הרמב"ם עבודה המלוקט הל' ביהב"ח פ"ו ה"ד) בענין באו פריצים וחללוה, דכשתבוא ליד ישראל אז נתקדשה בקדושה א', חוזרת הקדושה עליהם, ועד"ז כתב בשו"ת בית יצחק א"ח סי' ל"ז בתחלתו, ויעוי' בלשון

הבחירה: אין עושין כל הכלים מתחלתן אלא לשם הקדש. והחילוק בין ג' אופנים אלו הוא בתוכן הכוונה לשמה:

[ובקריית ספר שם: דכתיב את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו, משמע דעשיית כל הכלים דומיא דמשכן דעשייתו לקודש מתחלתו, כדמשמע ועשו לי מקדש מתחלת עשייתו יהיה לשם הקודש כו' ע"כ.]

- ואמנם בפרש"י עה"פ מזבח אדמה תעשה לי (שמות כ, כא) כתב: שתהא תחלת עשייתו לשמי ע"כ, ומוכח מזה לכאורה²¹ שרק במזבח יש דין דלשמה ולא בשאר כלים, ולפ"ז צ"ל ד"ועשו לשמי בית קדושה" אינו אלא בבנין המשכן עצמו ולא בכלים.

אבל י"ל בכמה אנפי: א. דמזבח למדין לשאר כלים. ב. דבמזבח נוסף עוד חידוש שצ"ל תחלת עשייתו לשמי, משא"כ במשכן ובכלל שאר כלים, וראה מכילתא דרשב"י עה"פ שם: תעשה לי שתהא חציבתן דהבאתן ובנייתן לשמי²². ג. במזבח יש הלכה מיוחדת שהלשמה יהא בפרטות לשם מזבח, משא"כ בשאר כלים סגי בלשמה כללי לשם המקדש. ד. דבאמת יש כאן מחלוקת בין רש"י להרמב"ם, ולשיטתייהו אזלי, דהנה יעו"י מש"כ רש"י בפר' תרומה (שמות כה, ט): וכן תעשו, לדורות, אם יאבד אחד מן הכלים או כשתעשו לי כלי בית עולמים כו' כתבנית אלו תעשו אותם עכ"ל,

על קדושת קה"ק אלא הוא ציווי חדש לגמרי, מאחר שמפרקים אותו¹⁸.

ב. כ"א מן הכלים יש בו חשיבות קדושה גם מצד עצמו, עוד בטרם שמוקם המשכן בשלימותו. המנורה יש לה שם של קדושת מנורה, וכן בשלחן וכן במזבחות, אלא שע"י שמכניסים אותם למשכן הם גם משלימים את המשכן, ונעשה משכן בשלימות.

ג. אין בכלים מצד עצמם בעת עשייתם שום¹⁹ חשיבות בפני עצמם, אלא שלאחר הקמת המשכן והכנסת הכלים אליו, חלה חשיבות של קדושה על כל כלי וכלי בפ"ע בנוסף לקדושת המשכן הכללית על כל חלקיו, שישנה קדושת מנורה, קדושת שלחן וכיו"ב²⁰.

מבאר הנפק"מ בזה לענין 'לשמה' בכלי המשכן, ועפ"ז מיישב הרמב"ם

ד. ומהנפק"מ ש"ל בין האופנים הנ"ל הוא לענין לשמה, דכתב הרמב"ם בספ"א מהל' בית

18) ראה בהנסמן לעיל הערה 13. צפע"נ מהד"ת עג, סע"ג.

19) אבל גם באופן זה י"ל שיש להם חשיבות קדושה בפ"ע, ולאח"ז נתוספה קדושה.

20) לכאורה יש להוכיח כאופן זה ממש"כ הרמב"ם בפ"ד מהל' תמורה ה"א: כיצד אם הקדיש לבדק ההיכל לא ישנה לבדק המזבח עכ"ל, אבל להעיר דגם לדעת הרמב"ם דכל הכלים כולל המזבח הם בכלל המ"ע דועשו לי מקדש וכנ"ל בסהמ"צ שם (וראה כס"מ במנין המצות בריש ספר היד מ"ע כ'), הרי יש ענין מיוחד במזבח "שמקריבין על המזבח הזה כל הקרבנות אע"פ שאין שם בית" (רמב"ם פ"כ מהל' בית הבחירה ה"ד), שהקרבת הקרבנות היא עיקר המ"ע דועשו לי מקדש כמ"ש הרמב"ם בריש הל' בית הבחירה.

21) ע"פ פשוטו של מקרא עכ"פ.

22) וראה ירושלמי יומא פ"ג ה"ו וקה"ע שם. מלחמות

ה' להרמב"ן סוכה פ"א (ט, א).

הקדושה הפרטית²⁶ של הכלי, מנורה שלחן וכו'.

ולאופן הג' דבעשיית הכלים והכנסתם אל המשכן חלה בנוסף לחלות קדושת המשכן הכללית גם שם קדושה על כ"א מהכלים בנפרד, י"ל שצ"ל תחלת עשייתה לשמה ב-ב' הענינים, לשמה כללי לשם מצות וקדושת המשכן, ולשמה פרטי - לשם הכלי הפרטי²⁷.

וזהו איפוא שנתכוין הרמב"ם במה שהוסיף בסהמ"צ שם לאחר שכתב שהכלים "כולם מחלקי המשכן והכל יקרא מקדש" - "וכבר ייחד הציווי בכל חלק וחלק" להורות שאף ש"זה הכלל (מצות ועשו לי מקדש) כולל מינים רבים" היינו שתוכן הציווי דועשו לי מקדש הוא לכתחילה שיעשו משכן שכולל כלים, הרי לאחר גמר עשייתו, חל על כאו"א מן הכלים ציווי מיוחד²⁸ וממילא גם קדושה מיוחדת

והיינו שפירוש "וכן תעשו" קאי על תבניתם ולא כמוש"כ בקר"ס הנ"ל דקאי אכוונה לשמה, ולפי"ז באמת לרש"י "ועשו לשמי בית קדושה" אינו אלא בבנין ולא בכלים, ובמילא שבמזבח שנאמר בו מזבח אדמה תעשה לי, דין מיוחד הוא שעשיית המזבח צ"ל לשמה, אבל לדעת הרמב"ם ד"אין עושין כל הכלים מתחלתן אלא לשם הקודש" אין לימוד מיוחד דלשמי במזבח²³].

לפי האופן הא' שגדר הכלים אינו אלא שהם חלק מן המשכן, הרי צ"ל תחלת עשייתן לשמה לשם קדושת המשכן, ואולי י"ל עוד דלהאופן הזה, מכיון שענינם הוא רק חלק מבנין והקמת כללות המשכן י"ל דדין לשמה שבהם חל רק כאשר מקימים את המשכן ומכניסים אותו לתוכו ולא מתחלת עשייתן דהוי רק הכשר דהכשר²⁴.

לאופן הב' שפרטי הכלים יש להם חשיבות בפני עצמם גם בטרם נעשים חלק מן המשכן²⁵, א"כ הלשמה בעת עשיית הכלי צ"ל לשם

(26) להעיר מהדיעות בדין לשמה במצה (ש"ע אדה"ז סי' תנג סי"ד וש"ג).

(27) ואולי י"ל גם נפק"מ בין הסברות הנ"ל בזמן הקמתו, דאין בונין את המקדש בלילה שנאמר וביום הקימו ולא בלילה (שבועות טו, ב, רמב"ם שם ה"ב) אם גם הכלים בדין זה: לאופן הב' אינם בדין זה כיון דהקמת הכלים עצמם אינה בגדר הקמת המשכן. (וכ"ה בערוך לנר סוכה מא, א בתוס' ד"ה אי נמי. הר המוריה הל' בית הבחירה פ"א סק"ב. וראה צפע"נ מהד"ת ג, ג ובכ"מ). משא"כ לאופן הא' והג' דהוי חלק מעשית והקמת המשכן וראה פנים יפות ריש פרשת ויצא דכתב ע"ז דאין בנין ביהמ"ק בלילה "וכ"ש עשיית המזבח", ולהנ"ל בפנים בדין לשמה חל רק בהקמת המשכן והכנסת הכלים לתוכו י"ל דלאופן הא' אין בעשיית הכלים עצמם גדר דהקמת המשכן כ"א בהכנסתם במשכן.

(28) אף שאינה מ"ע בפ"ע.

(23) וראה צפע"נ עה"ת יתרו שם. צפע"נ לרמב"ם (המלוקט) ספ"א מהל' ביהב"ח, ואכ"מ.

(24) ראה לעיל, ולהעיר מדין לשמה בציצית (ראה לעיל הערה 19) ש"צריכים שיהיו טויון ושזורין לשם ציצית כו' ויש בעלי נפש שמחמירין על עצמן אפילו בניפוץ הצמר אבל אין נוהגין כן" (ש"ע אדה"ז שם סי"א ס"ג, וש"ג).

(25) ולכאורה כ"ה דעת הרמב"ן בהשגותיו לסהמ"צ מ"ע ל"ג דפליג על הרמב"ם וס"ל שאין הכלים חלק מן הבית, אכל הם שתי מצוות עיי"ש. (אבל י"ל דס"ל כן רק בנוגע לביהמ"ק, משא"כ בנוגע למשכן. ראה צפע"נ לעיל הערה 18).

בפ"ע, ולכן צריך שתהא כוונתו לשמה בעשיית הכלים באופן זה, וכן"ל.

(חידושים וביאורים בש"ס ג' סי' כא)

"באחד באדר משמיעים על השקלים"

(ריש מסכת שקלים)

הטעם ש"באחד באדר משמיעים על השקלים" הוא – "כדי שיביאו ישראל את שקליהן בעונתן ותיתרם תרומת הלשכה מן החדשה בזמנה באחד בניסן".

ענין זה ד"משמיעין על השקלים" ישנו גם בימינו – בנוגע לעבודה הרוחנית:

ענין הקרבן (דלשם זה תורמים השקלים) הוא שהאדם מתקרב לקב"ה, קרבן מלשון קירוב. ובענין זה צ"ל חידוש ('תרומה חדשה') בכל שנה ושנה, ע"י הענין ד"מחצית השקל" – שהאדם מעורר את ההתקשרות וההתאחדות של נשמתו עם הקב"ה, ע"י שמתבונן בכך שנפשו היא "חלק אלוקה ממעל ממש" (תניא רפ"ב) וממילא, ללא התקשרות והתאחדות עם הקב"ה, נחשב הוא רק כמחצית.

(כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש ז"ע – סה"ש ה'תשמ"ט עמ' 312)

דרכי החסידות

מלוקט משיחות, אגרות וכתבי
כ"ק אדמו"ר מוהרריי"צ מליובאוויטש נ"ע

ה'יחידות' פותחת צינור הנשמה

"טרם נכנסו אל הרבי הונח אצלם טוב הטעם של ההשגה האלוקית, ההרגש הטבעי שלהם הזדכך וראיית פני קודש-הקודשים פתחה את צינור נשמתם"

שני עניינים ב"יחידות"

פעם אמר אבי מורי, כ"ק אדמו"ר הרש"ב: "ניגון, חסידות ויחידות הם כנגד מחשבה, דיבור ומעשה".

קיימים שני עניינים בשעה שחסיד נכנס אל רבו ל'יחידות': 'יחידות' מלשון 'יחוד', כלשון המשנה במסכת סנהדרין (פ"ז מ"י) "אמור מה שאמרת לי בייחוד". בנוסף לכך, 'יחידות' הוא גם מלשון בירור, וכלשון המשנה בשקלים (פ"ו מ"ב) "וידעו בייחוד כי שם הארון נגנז", וכפירוש הרע"ב דיחוד מלשון בירור.

יחידות איננה רק התאחדותו של חסיד עם רבי הנובעת מהתקשרות החסיד אל רבו ומאהבתו העצמית אליו; יחידות היא גם בירור שפירושו 'בהירות'.

'יחידות' פירושה – התאחדות המביאה את החסיד לידי ידיעה ברורה ובהירה מה עליו לעשות. כשאדם ניגש לעבודת ה' ועושה חשבון צדק בנפשו, לעיתים עלול להתבלבל מעט כשעומד על מעשיו הלא-טובים וממילא אינו יודע כיצד לנהוג ואם נהג כשורה.

את הבהירות בעבודת ה' מוצא החסיד ב'יחידות'. על-ידי התאחדותו עם הרבי, כשמגולל את פרשת חייו ואת הנהגתו במשך השנים בפני רבו – או אז אומר לו הרבי כיצד להתנהג ובמה לשפר את מעשיו.

מעשה איננו רק עניין של מלאכה – דברים הנובעים מכוח התנועה כציור או כתיבה; מעשה זה כל דבר הנובע מחלק ה'מוחין' שבנפש או מהמידות.

זהו, אפוא, פירוש האמרה "ניגון, חסידות ויחידות הם כנגד מחשבה, דיבור ומעשה". על-ידי קיום ה'יחידות', כשחסיד מקיים את כל מה שהרבי אמר לו התקשרותו אל הרבי היא עד לדרגה האחרונה שבמעשה. על-ידי חזרת דברי החסידות של הרבי נעשה ייחוד של דיבור ועל-ידי ניגון – ייחוד של מחשבה.

(ליקוטי דיבורים ח"א, עמ' 135 ואילך)

הכנה ל"יחידות" דורשת זמן

החסיד ר' נחום דובער אמר פעם: "אנחנו האברכים קיבלנו מזקני החסידים של'יחידות' צריכים ללכת רק אחרי הכנה טובה, וההכנה לוקחת זמן. היו אברכים שההכנה שלהם ל'יחידות' ארכה שלוש שנים ויותר.

כשאותם אברכים עמדו על הסף של 'אן-עדן העליון' (כינוי לחדר בו התקיימה ה'יחידות'. המלקט) טרם נכנסו אל הרבי, הונח אצלם טוב הטעם של ההשגה האלוקית. ההרגש הטבעי שלהם הזדכך וראיית פני קודש-הקודשים פתחה את צינור נשמתם.

בשעת היחידות לא הטליא הרבי את הנשמות הזקוקות לתיקון, הוא החייה אותם באור הנשמה.

מ'יחידות' אצל הרבי היו יוצאים ברייה חדשה. הנפש האלוקית כמו קיבלה חיות ומרץ לעבודת ה' כשהנפש הבהמית, לעומתה, הפכה לעדינה וזכה יותר.

(ספר השיחות הש"ת עמ' סו)

"הרבי פתח בי את החב"ד שבנשמה"

הגאון החסיד ר' אייזיק מהומיל בא אל רבנו הזקן כשהיה בן עשרים וכמה שנים. הוא היה מפורסם כעילוי בכל הסביבה. כשבא לעיר ליאזנא, בה התגורר אז רבנו הזקן, אמר שכל ההכנות אינן מספיקות עדיין והחל להכין את עצמו ללכת אל הרבי ל'יחידות'.

אמר ר' אייזיק: "הרבי פתח בי את החב"ד שבנשמה שתהיה לי השגה בתורת החסידות. גאוני מינסק, וילנה ושקלוב אתם נפגשתי ודברנו בלימוד שיבחו מאוד את חידושי התורה שלי. הם הפליאו את עמקות השכל, את בהירות המחשבה. רק כשבאתי אל הרבי עמדתי על עניות מחשבתי.

הרבי נתן לי סדר בלימוד הנגלה וסדר בלימוד הקבלה והחסידות ובירך אותי בהצלחה, במוחין

דגדלות ובאריכות ימים. וב"ה, במשך שלושים וחמש שנים הצליחה לי ברכת הרבי בידיעת התורה הנגלית ובידיעת תורת החסידות".

(שם עמ' קה)

עניינו של הרועה: אהבת ה', אהבת התורה ואהבת ישראל

במשך כל הדורות היה ענינו של נשיא הדור, ה'רעיא מהימנא' (= רועה נאמן) – אהבת ה', אהבת התורה ואהבת ישראל. כך היה אצל משה רבנו, וכך גם אצל הרבי – רבנו הזקן.

את שלושת סוגי ה'אהבות' הללו קישרו מנהיגי הדור יחד. הם ראו בכל סוג יהודי את הנשמה שבו, והעניקו תוקף לנשמה שתתגבר על חומריות הגוף – דבר שאנו רואים במוחש בהנהגתם.

כאשר שררו אצל בני-ישראל אי שביעות רצון, התאוננות או אף מחלוקת - התחנן משה רבנו בפניהם בלשון רכה. לא זו בלבד שהוא מעביר על מידותיו ומוחל לכל אלה שחשדוהו בחשדות גסים וטפלים, אלא שאף הוא מרבה בבקשות ובהשתדלות להחזרת השלום.

כך גם התחנן רבנו הזקן בפני אלה שהתנגדו לשיטת החסידות. הוא שלח מכתבים רבים בהם הסביר וביאר את כל ענייני החסידות בטוב טעם, על-מנת להסיר את כל סיבת התנגדותם, וכשזה לא הועיל ערך אף מסע רצוף מסירות נפש למען השכנת השלום.

אצל פרנסי ונשיאי ישראל כל יהודי הוא כבבת עינם, כפי שצריך להיות על-פי תורה. טובתם של בני-ישראל בגשמיות וברוחניות העסיקה את כל מהותם העצמית ובשלהבת העבודה של "אורייתא וקוב"ה כולא חד" פרנסו את בני".

(ליקוטי דיבורים ח"א, עמ' 35 ואילך)